Kirjastoalan tutkimuksen uusia tuulia

6.6.2019

Firenzessä pidetyssä Quantitative and Qualitative Methods in Libraries (QQML) –konferenssissa pohdittiin kirjastoihin kohdistuvan tutkimuksen metodologiaa, uusia tutkimustuloksia ja tiedonhankinnan ulottuvuuksia. Konferenssi järjestettiin nyt 11. kerran ja se tunnetaan alan tutkijoiden ja kirjastoammattilaisten kohtauspaikkana, jossa kirjastojen kehittämistyöhön ja tiedonhankintaan paneudutaan ennen muuta tutkimuksellisesta näkökulmasta.

Kirjasto on muutakin kuin kokoelma kirjoja

Ajatus siitä, kuinka kirjaston merkitys kansalaisten kohtaamispaikkana näkyi selkeästi monissa kirjaston käyttöä koskevissa tutkimuksissa ja tulevaisuuden visioita esittelevissä puheenvuoroissa. Kirjasto mielletään yhä enemmän paikaksi, jossa kansalaiset voivat viettää aikaa, kohdata toisiaan ja harrastaa kulttuuria monialaisesti. Jo 1990-luvun visioissa esitetty ajatus kirjastosta kansalaisten olohuoneena on nyt konkretisoitumassa yhä voimakkaammin eri puolilla maailmaa.

Myös se, että kirjaston tulee jatkossa toimia tiedon tarpeiden tyydyttäjänä yhä enemmän tarjoamalla pääsy universaaliin informaatioon sen sijaan että se tarjoaa tiedon tarpeiden tyydyttämiseksi vain omia dokumenttejaan, oli esillä useissa puheenvuoroissa. Käytännössä tämä tarkoittaa verkossa olevan informaation laajamittaisempaa hyödyntämistä esimerkiksi tietokannoissa olevan informaation tarjoamiseksi asiakkaille. Tämän tyyppisen tarjonnan lisääminen edellyttää paitsi lisäresursseja taloudellisesti, myös henkilökunnan tiedonhankinnan taitojen kehittämistä.

Kirjastoalan QQML–konferenssi järjestettiin toukokuussa Firenzessä.

Väkivalta kirjastoissa on todellisuutta

Yksi konferenssin hätkähdyttävimmistä erityksistä käsitteli San Franciscon yleisten kirjastojen ongelmia. Suomessakin on valitettavasti esiintynyt järjestyshäiriöitä ja jopa suoranaista väkivaltaa, mutta Yhdysvaltain tilanne on todella huolestuttava.

San Franciscon pääkirjastossa ennen muuta kodittomat ja narkomaanit ovat todella iso ongelma. Heidän takiaan kirjastoihin on palkattu paitsi vartijoita, myös sosiaalityöntekijä. Kodittomat yrittävät nukkua kirjastossa ja pelottavat käytöksellään muita asiakkaita. Narkomaanit taas saattavat käyttäytyä ennalta-arvaamattomasti ja yliannostustapauksiin törmätään viikoittain. Jotain ongelman laajuudesta kertoo, että vuosittain pääkirjaston neulanvaihtopisteeseen toimitetaan 3000 käytettyä huumeneulaa.

Kohti elektronista kirjastoa

Yksi osoitus tietoavaruuden merkityksestä perinteisen kokoelman lisäksi on ennen muuta eri tieteellisten kirjastojen e-aineistojen käytön lisääntyminen. Monissa tieteellisissä kirjastoissa tilanne on jo nyt se, että opiskelijat käyttävät verraten vähän perinteisiä kokoelmia, koska valtaosa materiaalista on elektronisessa muodossa. E-kirjat ja elektronisessa muodossa tapahtuva tieteellinen julkaiseminen verottavat kirjaston

fyysistä käyttöä.

E-julkaisemisessa näkyy selkeästi myös meillä tärkeäksi noussut ilmiö: open access –julkaisemisen kehittäminen ja lisääminen on maailmalla päivän trendi. Suomessa myös SeAMK on panostanut siihen voimakkaasti. Tieto halutaan yhä laajemmin kaikkien siitä kiinnostuneiden ihmisten vapaasti saataville.

Ari Haasio
Yliopettaja
SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri